

Pressmeddelande: 2022-05-23

Ny rapport: "Tidig upptäckt – nyckeln till bot och förlängd överlevnad för lungcancerpatienter"

Nu lanseras "Tidig upptäckt – nyckeln till bot och förlängd överlevnad för lungcancerpatienter", en rapport om lungcancerpatienters upplevelser av vårdförloppet och som påvisar hur primärvården kan bli bättre på tidig upptäckt av lungcancer.

Varje år förlorar cirka 4 000 personer livet till den dödligaste cancerformen, lungcancer, i Sverige. Lungcancer vården beräknas kosta den svenska samhällsekonomin 3,7 miljarder kronor varje år, vilket utgör ungefär tio procent av de totala kostnaderna för cancer. Majoriteten av alla nya fall av lungcancer upptäcks sent, först i stadium IV, då canceren redan är spridd, och rapporten "Tidig upptäckt – nyckeln till bot och förlängd överlevnad för lungcancerpatienter" påvisar varför tidig upptäckt är så viktigt för en god prognos. Detta bland annat genom en undersökning genomförd med hjälp av Kantar Sifo Navigare, som tittat på lungcancerpatienters upplevelser i primärvården.

Dystra siffror från vården

En stor utmaning i primärvården är att särskilja patienter med diffusa symtom från de med en allvarlig underliggande sjukdom, som lungcancer. Trötthet, smärta och allmän sjukdomskänsla är vanliga symtom som patienter med lungcancer söker vård för, men trots det inkluderas inte dessa i det standardiserade vårdförloppet för lungcancer.

– Primärvården saknar idag tillräcklig kunskap om viktiga ingångskriterier till det standardiserade vårdförloppet för lungcancer. Här ser vi stora möjligheter till förbättring. Kombinationen av diffusa symtom som flaggas i journalsystemet kan vara en avgörande pusselbit för lungcancerdiagnos, säger Karin Liljelund, vice ordförande, Lungcancerföreningen.

Undersökningen om 120 lungcancerpatienters upplevelser av primärvården visar bland annat att:

- Hela 43 procent hade fler än tre besök innan lungröntgen/datortomografi.
- Endast 41 procent upplevde att deras besvär togs på allvar och en utredning startades efter det första vårdbesöket. 18 procent upplevde att deras symtom inte togs på allvar alls.
- 59 procent angav att läkaren inte ställde några frågor om ytterligare symtom vid första vårdbesöket.
- Endast 32 procent noterade att samtliga symtom journalfördes vid första vårdbesöket.

Vårdinsatser för framtiden

Lungcancerföreningen anser att primärvården bör ge patienterna möjlighet att registrera sina symtom inför vårdbesök och få detta kopplat till journalen som "upplevda symtom", samt att trötthet, smärta och allmän sjukdomskänsla ska adderas till symtomen i det standardiserade vårdförloppet för lungcancer. Även andra fynd såsom ökad antibiotika-användning och många återkommande vårdbesök kan vara av betydelse att notera i primärvården. Satsningar på elektroniska riskvärderingsverktyg/bedömningsstöd och fler resurser till primärvården genom till exempel en större frikostighet med lungröntgen/lågdos-CT kan också bidra till att lungcancer upptäcks tidigare.

– Det är av största vikt att patienter med lungcancer upptäcks i ett tidigt stadium då det finns chans till botande behandling. Vi behöver tänka i nya banor såsom användande av riskvärderingsverktyg som kan varna vid ökad cancerrisk, det skulle minska antalet vårdbesök för patienten innan diagnos och ge sjukvården en bättre chans att fånga sjukdomen tidigare, säger Simon Ekman, docent och överläkare i Onkologi, Karolinska Universitetssjukhuset.

Tidigare upptäckt av lungcancer i primärvården skulle öka patienternas överlevnad och underlätta processen för att identifiera riskpatienter. Idag är inte vårdförloppet för lungcancer tillräckligt för att möta detta.

Rapporten "Tidig upptäckt – nyckeln till bot och förlängd överlevnad för lungcancerpatienter" är producerad av Lungcancerföreningen i samarbete med MSD. **Rapporten kan läsas eller laddas ner på lungcancerforeningen.se**